

Maa- ja metsätalousministeriö
Elintarvike- ja terveysosasto
elo.kirjaamo@mmm.fi
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO

26.3.2012

Asia: Lausunto eläintautilainsäädännön uudistamistyöryhmän muistiosta

Viite: Lausuntopyyntö 6.2.2012; HARE: MMM048:00/2007

Pyydettyinä lausuntonaan Suomen Eläinlääkäriliitto ry toteaa seuraavaa:

Liitto pitää työryhmämuistiota pääosin perusteellisena ja hyvänä. Siinä kuvataan ja perustellaan hyvin käytäntöjä, jotka ovat muodostuneet vuosien varrella. Lisäksi esimerkiksi viranomaisten vastuunjakoa on selvennetty ja kiteytetty toimivammaksi. Muistiossa on joitakin asioita, joita Eläinlääkäriliitto esittää täsmennettäväksi tai muutettavaksi:

6 §

Koska termi lokero (42 §) on lainsäädännössä uusi, liitto esittää, että sanan määritelmä lisättäisiin tähän pykälään. Lisäksi liitto esittää, että myös termit tautisulku ja valmiuseläinlääkäri määriteltäisiin. 84 §:ssä todetaan, että valmiuseläinlääkäri on kunnaneläinlääkäri, joka on saanut erityistä koulutusta. Liitto katsoo, että myös muut kuin kunnaneläinlääkärit voisivat toimia valmiuseläinlääkäreinä.

7 §

Muistion perusteluissa todetaan, että ”bioturvallisuutta parantaa eläinten lastaamisen järjestäminen erillisissä tiloissa...” Eläinlääkäriliitto toteaa, että ko. tiloista käytetään vakiintuneesti termiä ”lastaustila”. Liitto ehdottaa, että termiä lastaustila käytettäisiin ja se määriteltäisiin 6 §:ssä.

9 §

Kohdassa käsitellään todennäköisesti viranomaisen vapaaehtoisia tai pakollisia terveysvalvontaohjelmia (maedi-visna). Liitto esittää, että termit ”vapaehtoinen terveysvalvonta” ja ”pitopaikkojen terveyslukuutus” määriteltäisiin 6 §:ssä, jotta termit eivät sekoitu vapaaehtoisen eläinten terveydenhuoltojärjestelmän (ETU- toiminta) käyttämien termien kanssa.

22 §

Työryhmämuistion toisessa pykälässä todetaan, että etenkin sellaisten tautien kohdalla, joilla on pitkä itämisaika, voidaan tietyin ehdoin soveltaa lievempiä rajoituksia. Liitto toteaa, että näin toimien eläintaudin leviäminen todennäköisesti varmistetaan.

23 §

Eläinlääkäriliitto pitää tärkeänä, että eläimet myös luetteloidaan silloin, kun kyseessä on virallinen tautiepäily tai tauti on todettu tilalla. Luettelointi osastoittain on olennaista silloin, kun eläimiä joudutaan korvaamaan valtion varoista.

24 §

Kolmannessa momentissa esitetään säädettäväksi, että aluehallintoviraston tulisi kumota päätös viimeistään kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei tautia ole siihen mennessä nimetty vastustettavaksi eläintaudiksi. Liitto toteaa, että kuukausi on erittäin lyhyt aika taudin nimeämiseksi ja esittää, että aika muutettaisiin kolmeksi kuukaudeksi.

26 §

Ensimmäisessä momentissa todetaan, että velvollisuudesta lopettaa eläin voidaan poiketa. Tekstissä mainitaan arvokkaat eläimet, mikä on suhteellinen käsite. Liitto toteaa, että tekstissä mainitun poikkeuksen tulisi olla mahdollinen vain, mikäli eläin on eläintarhassa tai koe-eläinlaitoksessa tai se kuuluu harvinaisten eläinten CITES- listalle. Lisäksi poikkeuksen ehtona tulee olla, että eläin voidaan elämänsä loppuun asti pitää niin, että se ei tartuta tautia lajitovereihinsa tai yleensä muihin eläimiin tai ihmisiin.

Muistion kolmannessa momentissa todetaan, että AVI vastaa määräysten täytäntöönpanosta. Liitto esittää, että muistioon kirjattaisiin asia seuraavasti: ”Pitopaikan tyhjennys ja desinfiointi perustuu usein aluehallintoviraston ulkopuolisella asiantuntijalla teettämään suunnitelmaan”.

28 §

Pykälän perusteluissa todetaan, että zoonoosien torjunnan tulisi perustua terveydensuojelulain sijasta eläintautilakiin. Lisäksi todetaan, että eläintautilain mukaisilla viranomaisilla on terveydensuojelulain mukaisia viranomaisia paremmat edellytykset päättää toimenpiteistä. Eläinlääkäriliitto ei puutu asian sisältöön, mutta huomauttaa, että ympäristöterveydenhuolto on kokonaisuus, johon mm. terveydensuojelu, elintarvikevalvonta ja eläintautivalvonta kuuluvat. Sitä hoitaa ja tuleekin hoitaa kunnassa yksi ja sama viranomainen riippumatta siitä, että valtio vastaa eläintautilain mukaisesta toiminnasta.

Liitto katsoo, että ympäristöterveydenhuollon käsittämistä osaksi ennalta ehkäisevää kansanterveystyötä tulee tukea. Ympäristöterveydenhuollon säilymistä kokonaisuutena ja yhteydessä kansanterveystyöhön tulee kaikissa tilanteissa edistää.

42 §

Pykälään tai tarkempiin säädöksiin tulisi lisätä myös se, mikä viranomainen hyväksyy lokeron.

64 §

Pykälässä säädetään eläinten ja niistä saatavien tuotteiden sisämarkkinakaupan valvonnasta. Muistiossa esitetään, että toimija tarkastaisi sellaiset elävät eläimet, alkiot ja sukusolut, joista voisi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa. Em. vaara on tosin melko vähäinen mutta vaikutukseltaan merkittävä. Liitto ei pidä suotavana, että tuoja tekee itse tarkastuksen. Tuojalla ei välttämättä ole osaamista tai pätevyyttä tehdä tuontitarkastusta. Edellä mainitut tuotteet ovat niitä, joiden välityksellä eläintauti todennäköisimmin tulisi maahan. Liitto esittää, että näiden tuotteiden tulotarkastuksen tekisi kunnaneläinlääkäri.

66 §

Liitto pitää hyvänä, että maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin oikeus säätää, miltä osin terveystodistukset tulisi laatia ja lähettää Traces-järjestelmän avulla. Järjestelmä on kehitetty EU:n sisäiseen kauppaan sekä eläinten tuomiseen EU:n alueelle. Omistajan mukana kulkevien eläinten (erityisesti hevosten) vientitodistukset ovat olleet kirjavasti ohjeistettuja.

67 §

Liitto kannattaa valvonnan keskittämistä kunnaneläinlääkäreille. Kuntiin on perustettu virkoja valvontaeläinlääkäreille, jotka vastaavat yhdessä muiden kunnaneläinlääkärien kanssa eläintautivalvonnasta alueellaan. Hyväksytyjen toimijoiden valvonta sopii hyvin tähän valvonnan kokonaisuuteen. Kunnaneläinlääkärin työn helpottamiseksi on eduksi, että hän on tietoinen ja valvontavastuussa erityistä eläintautiriskiä aiheuttavista toimista alueellaan.

68 §

Muistiossa todetaan, että pykälässä esitettyihin toimenpiteisiin ei ole edellytyksiä silloin, kun vastustettavia tai uutta vakavaa eläintautia esiintyy yleisesti eläinten lähtövaltiossa, vaikka vaaditut tutkimukset eläntaudin varalta olisi laiminlyöty. Tällöin viranomaisella herää vakava epäily eläntaudin kulkeutumisesta maahamme. Pakkokeinoista säädetään myös muistion 114 §:ssä. Kuten muistiossakin huomautetaan, on tarkastustilanteessa usein kiire. Eläimessä tai tuotteessa epäillä vahvasti eläintautia, jonka leviäminen pitäisi estää. Tässä tilanteessa toimintatavan tulee olla yksinkertainen ja nopea. Eläin tai tuote on tarkastuksessa yleensä läsnä ja sille on nopeasti päätettävä toimenpide. Eläinlääkäriliitto toteaa, että pykälien 68 ja 114 mukainen ratkaisumalli vaikuttaa monimutkaiselta, työläältä ja hitaalta.

71 §

Eläinlääkäriliitto muistuttaa, että nykyisin läänineläinlääkärit allekirjoittavat monia muihin kuin jäsenvaltioihin vietävien tuotteiden vientitodistuksia. Näitä todistuksia ovat mm. turkiksiin liittyvät todistukset, sperman vientitodistukset sekä koirien vientitodistukset esimerkiksi Japaniin. Liitto esittää, että myös nämä todistukset huomioitaisiin lainsäädännössä siten, että toimivalta vientitodistusten osalta olisi selvä.

86 §

Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä sitä, että valmiuseläinlääkärit mainitaan laissa. Valmiuseläinlääkärin asema ja tehtävät olisi hyvä määritellä.

87 §

Eläinlääkäriliitto pitää tärkeänä sitä, etteivät valtuutetut tarkastajat voi toimia edes muistiossa mainituissa tehtävissä kunnaneläinlääkärin sijaisina vaan ainoastaan avustavana henkilökuntana. Lisäksi liitto toteaa, ettei valtuutettu tarkastaja voi toimia itsenäisenä viranomaisena. Vain virkasuhteessa oleva virkamies voi toimia viranomaisena. Sen sijaan eri alojen ammattilaiset ovat tervetulleita kunnaneläinlääkärin avuksi.

Vastuu toimista on virkamiehellä eli kunnaneläinlääkärillä. Kun tehtäviä tarkastuksia on paljon, on erittäin tärkeätä, että tarkastukset tehdään yhteneväisesti ja virkavastuulla. Myöskään valvonnan kohde ei osaa arvioida, kenellä on toimivalta tehdä tarkastuksia. Toimijan ei myöskään tarvitse ymmärtää erilaisia toimivaltakysymyksiä.

Toimivallan suhteen on ristiriitaista, että valtuutettu tarkastaja toimisi tehtävässään Eviran valvonnassa. Valtuutetun tarkastajan toimialue olisi sama kuin kunnaneläinlääkärillä, eikä ole perusteltua, että valtuutettu tarkastaja ei olisi alueen eläintautivastaavan virkamiehen - kunnaneläinlääkärin - valvonnassa.

88 §

Liitto pitää tärkeänä, että eläinlääkäreitä voidaan määrätä työhön tilanteen niin vaatiessa. Olisi kuitenkin suotavaa, että tehdystä työstä maksettu korvaus määräytyisi esimerkiksi maksuasetuksen tai muun olemassa olevan säädöksen mukaan. Se, että muistiossa todetaan Eviran määräävän kohtuullisen palkkion valtion varoista jättää sellaisen käsityksen, että korvaus maksettaisiin tapauskohtaisesti ilman erityisiä perusteita.

93 §

Pykälässä edellytetään, että eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen järjestämään olosuhteet, joissa toimenpiteiden suorittaminen on turvallista. Liitto pitää eläinlääkäreiden työturvallisuuden kannalta tärkeänä, että tiloilla varauduttaisiin jo ennalta näihin tilanteisiin. Ei ole hyväksyttävää, että lyhyellä varoitusajalla tehtäviin toimenpiteisiin ei olisi velvollisuutta järjestää turvalliset työskentelyedellytykset. Lyhyellä varoitusajalla tehtävät toimenpiteet ovat tekijälleen aivan yhtä vaarallisia. Liitto esittää, että lakiluonnokseen kirjattaisiin ajatus siitä, että eläintenpitäjän tulee varautua erityistilanteisiin ja siihen, että eläinten joukkokäsittelylle olisi nopeasti luotavissa turvalliset tilat. Useimmat tilat ovat varautuneet eläinten joukkorokottamiseen jo nykyisen lainsäädännön velvoittamina. Eläinten joukkokäsittely (tiineystarkastukset, rokotukset yms.) ovat muualla Euroopassa jokapäiväisiä, joten malleja eläinten käsittelytiloiksi on useita.

94 §

Liitto katsoo, että poliisin tulisi antaa viranomaiselle virka-apua maksutta.

104 §

Eläinlääkäriliitto pitää epäoikeudenmukaisena menettelyä, jossa eläimistä maksettava korvaus olisi vähäisempi tilanteissa, joissa korvattavia tapauksia olisi paljon. On oletettavaa, että eläimen omistajalla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa korvattavien eläinten lukumäärään, joten eläimen omistajan ei tulisi kärsiä taloudellisia tappiota tällaisessa tilanteessa.

Muilta osin Suomen Eläinlääkäriliitolla ei ole työryhmän muistioon huomauttamista.

Kirsi Sario
puheenjohtaja

Mika Leppinen
toiminnanjohtaja